

BIEVENNLIGE UTPLANTINGSPLANTER

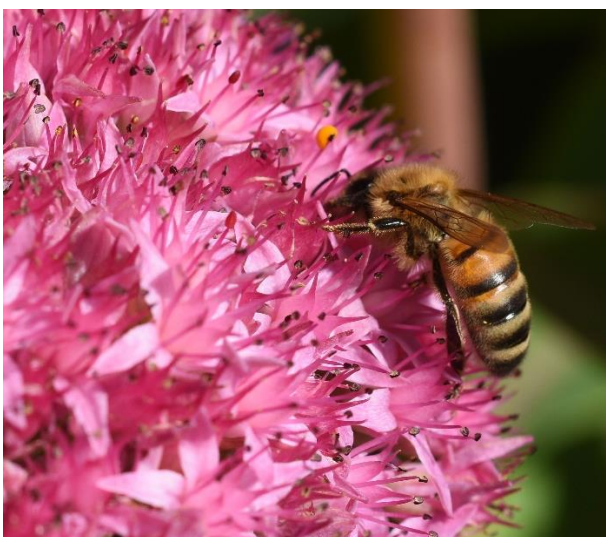
Desember 2020, Magne Berland og Liv Knudtzon

Norsk
Landbruksrådgiving Viken

Innhold

Bakgrunn	3
Pollinerende insekter	3
Bievennlige utplantingsplanter - hovedkulturer	4
Bievennlige utplantingsplanter - småkulturer.....	6
Bievennlige krydderurter og nyttevekster	8
Kildehenvisninger	9

BAKGRUNN

I prosjekt «Planteverntiltak på bievennlige planter» har vi laget en oversikt over bievennlige utplantingsplanter som produseres i Norge. Enkelte stauder, som selges som utplantingsplanter, er også tatt med. Noen frøfirmaer og småplanteleverandører har begynt å merke de bievennlige sortene med biesymbol, eller de har samlet disse plantene på ett sted i katalogen. For produksjon av bievennlige utplantingsplanter se heftet vi har laget for «Planteverntiltak på bievennlige planter»

Vær oppmerksom på at det også finnes mange ville blomster, prydbusker, trær og stauder som er gode bieplanter, selv om disse ikke omtales nærmere her.

Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum har laget en fin oversikt over bievennlige planter. Denne viser alle typer planteslag, men det er ikke lagt spesielt vekt på utplantingsplanter. Liknende oversikter finnes også på utenlandske nettsider.

POLLINERENDE INSEKTER

I Norge er det registrert over 200 biearter. Honningbien utgjør kun en av disse artene. Humler tilhører også gruppen bier og i Norge har vi 35 ulike humlearter. Når vi snakker om bier og bievennlige planter, menes ikke kun honningbie, men også andre viktige pollinerende insekter. I noen planter sitter nektaren så langt nede i blomsten at biene ikke får tak i den, men det gjør bare humlene. På noen planter må en humle først ha besøkt en blomst for å hente nektar. Deretter kan biene komme til samme blomst. Biene har egne pollensekker på de bakerste beina.

En annen viktig gruppe av pollinerende insekter er blomsterfluene. Vi har nesten 350 arter av dem i Norge. Blomsterfluene er ikke så effektive som humler og bier til å spre pollen, men de frakter pollen over lengre avstander. Blomsterfluene sitter gjerne lenge i samme blomst. De er ikke hårete som humlene og biene og pollenet fester seg derfor ikke så lett til dem.

Også sommerfugler bidrar til pollinering av blomster. Det samme gjelder andre insekter som biller og maur.

BIEVENNLIGE UTPLANTINGSPLANTER - HOVEDKULTURER

Tabell 1 viser en oversikt over de mest produserte bievennlige utplantingsplantene.

Tabell 1. Bievennlige utplantingsplanter - hovedkulturer.

Planteslag	Norsk navn	Merknader
<i>Agerantemum houstonianum</i>	Blåkorg	
<i>Alstroemeria x hybrida</i>	Inkalilje	
<i>Antirrhinum majus</i>	Løvemunn	
<i>Argyranthemum frutescens</i>	Margeritt	De enkle sortene er bievennlige
<i>Begonia semperflorens</i>	Isbegonia	
<i>Begonia benarensis</i>	Big, Dragon Wing,	
<i>Bidens ferulifolia</i>	Bidens	
<i>Brachyscome x multifida</i>	Blåstråle	
<i>Campanula sp.</i>	Klokke	Ulantingsplante/staude
<i>Coreopsis grandiflora</i>	Kransøye	
<i>Cosmos sp.</i>	Pyntekorg	
<i>Dahlia x hybrida</i>	Georgine	Sorter med enkle og halvfylte blomster
<i>Dianthus x hybrida</i>	Hagenellik	Sorter med enkle blomster
<i>Diascia</i>	Tvillingblomst	
<i>Fuchsia</i>	Tåre	
<i>Geranium 'Rozanne'</i>	Storkenebb	Utplantingsplante/staude
<i>Gypsophila sp.</i>	Brudeslør	Utplantingsplante/staude
<i>Helianthus annuus</i>	Solsikke	
<i>Lavandula angustifolia</i>	Lavendel	
<i>Lavatera trimestris</i>	Hagepoppelrose	
<i>Lobelia</i>	Lobelia	
<i>Lobularia maritima</i>	Smådodre (Alyssum)	
<i>Malope trifida</i>	Sommerstokkrose	
<i>Malva sylvestris mauritania</i>	Stor apotekerkattost	
<i>Muscari</i>	Perleblomst	
<i>Narcissus Tet-a-Tet</i>	Påskelilje	
<i>Nemesia</i>	Nemesia	
<i>Nicotiana sp.</i>	Prydtobakk	

Planteslag	Norsk navn	Merknader
<i>Osteospermum</i>	Spansk margeritt	Nyttig for villbier og sommerfugler
<i>Pelargonium x domesticum</i>	Engelsk pelargonium	Småblomstrede sorter til utplanting
<i>Rudbeckia</i>	Solhatt	Utplantingsplante/staude
<i>Sanvitalia</i>	Soløye	
<i>Salvia sp.</i>	Salvie	
<i>Scaevola</i>	Femtunge	
<i>Sutera (Bacopa)</i>	Bacopa	Sorter med enkle blomster
<i>Tagetes sp.</i>	Fløyelsblomst	Alle sorter unntatt helt fylte
<i>Verbena bonariensis</i> og <i>Verbena rigida</i>	Kjempeverbena og aksjernurt	
<i>Viola sp.</i>	Stemorblomst og fiol	
<i>Zinnia sp.</i>	Sinnia	

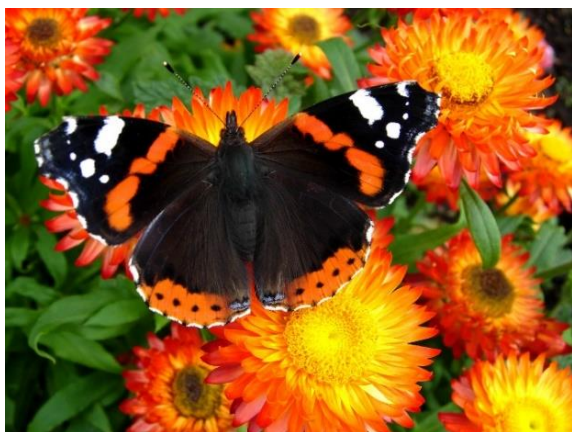
BIEVENNLIGE UTPLANTINGSPLANTER - SMÅKULTURER

Tabell 2 viser en oversikt over bievennlige utplantingsplanter som det ikke dyrkes så mye av for salg i Norge. Noen av planteslagene importeres i små volum, noen dyrkes mest for direktesalg eller produseres fra frø hos hageeiere og hobbygartnere.

Tabell 2. Bievennlige utplantingsplanter - småkulturer.

Planteslag	Norsk navn	Merknader
<i>Angelonia gardneri</i>	Angelonia	
<i>Bellis perennis</i>	Tusenfryd	Sorter uten helt fylte blomster
<i>Bracteantha (Xerochrysum)</i>	Høststråblomst	
<i>Callistephus chinensis</i>	Sommerasters	Enkle sorter med rørkroner i midten
<i>Celosia sp.</i>	Hanekam og fjærkam	
<i>Centaurea cyanus</i>	Kornblomst	
<i>Cleome (Tarenaya)</i>	Cleome, paradisblomst	Brukes mest i park og anlegg
<i>Cuphea</i>	Krokbeger	
<i>Crocus</i>	Krokus	Selges i potter og skåler
<i>Dianthus x barbatus</i>	Busknellik	
<i>Echinacea purpurea</i>	Purpursolhatt	
<i>Erysimum</i>	Gyllenlakk	
<i>Euphorbia hypericifolia</i>		
<i>Gaillardia grandiflora</i>	Kokarde	
<i>Gaura</i>	Gaura	
<i>Gentiana</i>	Søte	Utplantingsplante/staude
<i>Gomphrena globosa</i>	Gomphrena	
<i>Heliotropium arborescens</i>	Helitrop	
<i>Helleborus niger</i>	Juleroose	
<i>Heuchera</i>	Alunrot	
<i>Hyacinthus orientalis</i>	Hyasint/svibel	
<i>Lantana camara</i>	Vandreblomst	
<i>Matthiola incana</i>	Levkøy	
<i>Papaver nudicaule</i>	Sibirvalmue	

Planteslag	Norsk navn	Merknader
<i>Pentas lanceolata</i>	Stjerneblomst	
<i>Penstemon hartwegii</i>	Penstemon, rørblomst	
<i>Perovskia atriplicifolia</i>	Russisk salvie	
<i>Phlox drumondii</i>	Sommerfloks	
<i>Salvia farinacea</i>	Ullsalvie	
<i>Sedum sp.</i>	Bergknapp	Staupe der noen arter selges som utplantingsplanter
<i>Trifolium incarnatum</i>	Blodkløver	

BIEVENNLIGE KRYDDERURTER OG NYTTEVEKSTER

Tabell 3 viser en oversikt over krydderurter og nyttevekster som produseres i veksthus for utplanting i hagen og som også er gode bieplanter.

Tabell 3. Bievennlige krydderurter og nyttevekster.

Planteslag	Norsk navn	Merknader
<i>Borago officinalis</i>	Agurkurt	Spiselige blomster
<i>Calendula officinalis</i>	Ringblomst	Spiselige blomster. Enkle sorter med rørkroner i midten. Selges også som utplantingsplante.
<i>Coriandrum sativum</i>	Koriander	
<i>Fragaria sp.</i>	Jordbær	Selges gjerne som ampelplante
<i>Hyssopus sp.</i>	Isop	
<i>Melissa officinalis</i>	Sitronmelisse	
<i>Mentha sp.</i>	Mynte	
<i>Nigella damascena</i>	Jomfrugrønn	Spiselige blomster
<i>Ocimum basilicum</i>	Basilikum	
<i>Origanum officinalis</i>	Oregano	
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Rosmarin	
<i>Salvia officinalis</i>	Salvie	
<i>Thymus vulgaris</i>	Timian	Krydderurt/staude
<i>Tropaeolum majus</i>	Blomkarse	Spiselige blomster

Alle bilder: NLR Viken

KILDEHENVISNINGER

Nettsider

[Universitetet i Oslo, Blomstermeny for pollinerende insekter,](#)

[Universitetet i Oslo, Pollinering](#)

[Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft](#)

[Michigan State University,](#)

[University of Sussex,](#)

[British Beekeepers Association,](#)

Kataloger, småplanter og frø av utplantingsplanter

Dümmen - 2020/21

Impecta - 2020/21

Kientzler - 2020/21

SelectaOne - 2020/21

Sutton Seeds - 2020/21

Syngenta - 2020/21

Thomson & Morgan - 2020

Volmary - 2020/21

Norsk Landbruksrådgiving Viken har utarbeidet denne brosjyren i prosjektet: «Planteverntiltak på bievennlige planter». I prosjektet er det også laget et hefte: «Planteverntiltak på bievennlige utplantingsplanter».

Prosjektet er finansiert gjennom midler fra Landbruksdirektoratet via «Handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler»

Norsk Landbruksrådgiving Viken

Hjemmeside: <https://veksthus.nlr.no/>

E-post: viken@nlr.no

**Norsk
Landbruksrådgiving** Viken